

MEFANET

MEZIUNIVERZITNÍ SPOLUPRÁCE PŘI VYTVÁŘENÍ VZDĚLÁVACÍ SÍTĚ LÉKAŘSKÝCH FAKULT V ČR

Zápis z veřejného jednání Koordinační rady Mefanet
22.11.2007, hotel Voroněž

Zapsala: Lenka Šnajdrová, zkontroloval: Daniel Schwarz

Úvod

Veřejné zasedání Koordinační rady Mefanet se konalo 22. listopadu 2007 v brněnském hotelu Voroněž bezprostředně po skončení konference Mefanet 2007. Jeho účelem bylo shrnout dosavadní vývoj projektu Mefanet a dohodnout se, jakým způsobem bude projekt pokračovat.

Zasedání zahájil doc. RNDr. Ladislav Dušek, Ph.D. z Lékařské fakulty Masarykovy univerzity, který vyzval k navázání jednání Koordinační rady z 20. června 2007 a zároveň podal stručnou zprávu o **dosavadním vývoji projektu Mefanet:**

- byly vytvořeny informační webové stránky www.mefanet.cz,
- bylo dořešeno přistoupení jednotlivých lékařských fakult (všech 7),
- projekt byl úspěšně prezentován na jednání vedení lékařských fakult v Mariánských Lázních,
- byla iniciována mezinárodní spolupráce,
- byla vytvořena druhá verze edukačního portálu

Doc. Dušek dále zdůraznil, že projekt má prosazovat volnou spolupráci týmů a **neklade si za cíl udávat striktní pravidla**. Autoři výukových materiálů mohou pokračovat ve své práci i nadále tak, jak byli zvyklí, projekt Mefanet nabízí zejména posílení spolupráce fakult při tvorbě výukových pomůcek a metodickou pomoc, bude-li třeba.

V současné době je nejvyšší prioritou standardizace a **sladění výukových portálů** jednotlivých lékařských fakult. Institut biostatistiky a analýz (dále jen IBA) nabízí fakultám svůj publikační systém k volnému použití, trvá pouze na citacích autorů*, kteří se podíleli na tvorbě tohoto systému. Samostatnost jednotlivých portálů se projeví například i v tom, že

- každý portál bude mít své ISSN,
- na každé fakultě bude pracovat nějaká obdoba ediční rady, která bude dohlížet na kvalitu příspěvků na portálu (ediční rady již prakticky fungují na všech fakultách, zatím se zabývaly pouze „klasickými“ papírovými publikacemi, ačkoli elektronická díla autorů mohou být uznána jako klasická publikační činnost).

* Citace výukového portálu připraveného k distribuci po lékařských fakultách je následující (v budoucnosti je možné kolektiv autorů rozšiřovat podle zájmu a přispění autorů z jiných fakult):

Schwarz D., Dušek L., Štuka Č.: Výukový portál pro vzdělávací síť lékařských fakult MEFANET. [počítačový software]. 2007.

Publikační aktivity

Doc. Dušek dále přednesl svůj návrh na publikační aktivity a zveřejnění již dosažených metodických standardů (možno opublikovat na portálu www.mefanet.cz):

Koordinační rada bude schvalovat vydávání publikací typu „Mefanet reports“, které budou mít charakter vážného metodického sdělení

- **Mefanet report 01/2007** – návrh na vydání edukačního sborníku z konference
- **metodická publikace o navrženém portálu**, o softwaru, jeho vývoji, o minimálních kritériích standardizace; další témata jsou otevřená, příspěvt může kdokoli zainteresovaný

Tento návrh se setkal se souhlasem všech zúčastněných, zazněly pouze některé upřesňující připomínky:

- prof. MUDr. Vladimír Mihál, CSc. (LF UP v Olomouci) navrhl, aby byly vypracovány nějaké standardy pro tyto publikace

- prof. MUDr. Aleš Ryška (LF UK v Hradci Králové) správně poznamenal, že nebude v silách Koordinační rady, aby všichni členové recenzovali všechna díla
- Mgr. Jarmila Potomková (LF UP v Olomouci) navrhla, aby u každého příspěvku v edukačním sborníku byla klíčová slova a anotace anglicky a sama se nabídla, že angličtinu osobně projde
- prof. Ryška dále navrhl, aby všechny metodické příručky tohoto typu byly dostupné v PDF formátu a volně přístupné na webu www.mefanet.cz.
- všichni členové Koordinační rady souhlasili s tím, aby příspěvky z konference Mefanet 2007 byly rovněž dostupné z tohoto webu (v needitovatelném PDF formátu).

Přistoupení nových subjektů do MEFANET

V uplynulém období projevily zájem o vstup do projektu Mefanet dvě lékařské fakulty SR (Martin, Košice) a další akademické instituce. Také tento návrh byl kladně přijat; prof. Štípek poznamenal, že bratislavská lékařská fakulta možná do projektu přistoupí taky, je třeba oslovit tamního děkana.

Koordinační rada schválila rozšíření sítě Mefanet o tyto instituce:

- Lékařská fakulta Univerzity P.J. Šafárika, Košice
- Jesseniova Lékařská fakulta v Martině Univerzity Komenského v Bratislavě
- Centrum EuroMISE, Ústav informatiky, Akademie Věd ČR (www.euromise.cz); zástupce v KR Mefanet - Prof. RNDr. Jana Zvárová, DrSc.
- Institut inovace vzdělávání, Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava (<http://iiv.vsb.cz>); zástupce v KR Mefanet - RNDr. Danuše Bauerová, Ph.D.
- Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví MZ ČR (IPVZ) (www.ipvz.cz)

Koordinační rada se dále zabývala přístupováním nových subjektů do projektu Mefanet:

- RNDr. Eugen Kvašňák, PhD. (3. LF UK) se zeptal, jak se bude řešit přístupování komerčních subjektů (firem apod.) Stanovisko KR: žádné komerční subjekty přistupovat do Koordinační rady nemohou, Mefanet je akademická síť.
- RNDr. Hana Sochorová, Ph.D. (Zdravotně sociální fakulta OU) se zeptala, v jakém postavení jsou „nelékařské“ fakulty a jak mohou přistupovat Stanovisko KR: vedení příslušné fakulty má poslat oficiální žádost o přistoupení a schvalovací proces bude stejný jako u lékařských fakult. Projekt Mefanet nechce nijak limitovat rozšiřování vzdělávací sítě pro akademickou veřejnost, právě naopak.

Témata činnosti MEFANET

Doc. Dušek dále přednesl některé další návrhy na možné zaměření spolupráce:

- zázemí pro autory: bude potřeba vyřešit právně-etické aspekty (informované souhlasy pacientů, i-publikace, sdílení materiálů, autorská práva...), bude kladen důraz na vyhodnocení vědeckého potenciálu prací
- e-learning: měla by se sepsat základní pravidla tvorby, normy, learning objects, pravidla pro sdílení, formy „publikování“ kurzů, sdílení testových otázek...
- digitální video: základní pravidla tvorby, normy, technická specifikace, kritéria kvality, začlenění do systému Learning objects, pravidla pro sdílení,...
- sběr klinického obrazového materiálu – základní pravidla, normy, kritéria kvality, ...
- archivy snímků a jejich zpřístupnění
- digitální knihovny a řešení dostupnosti informací

Z těchto metodických témat se dají napsat další Mefanet reporty, zatím je ale největší prioritou zůstává **sladění výukových portálů** (viz výše).

Konference MEFANET

Doc. Dušek následně otevřel diskusi nad pozitivy a negativy konference Mefanet 2007 a vyzval účastníky schůze k zamyšlení, jaká by měla být konference Mefanet 2008. Zde jsou některé postřehy účastníků konference:

- mnoha lidem se nelíbilo, že paralelně probíhají dvě zajímavé přednášky a proto o jednu z nich přijdou
- obecněji zaměřené příspěvky by příště měly mít vyhrazenou delší dobu, konkrétní příspěvky kratší dobu

- prof. Štípek navrhuje věnovat příště konferenci jednomu tématu, ostatní příspěvky dát do posterů
- Mgr. Potomková oponuje, že multimediální přednášky nelze přesunout do posterů, navrhuje vyhlásit např. 4 nosná témata a „další“, která by byla na posterech
- MUDr. Jiří Kofránek, CSc. (1. LF UK) navrhuje vyvěšovat elektronické postery, nemusí to být jenom papír vyvěšený na zdi
- zazní i návrh virtuální konference

Z nadšených ohlasů na konferenci Mefanet 2007 vyplynulo, že bude smysluplné uspořádat konferenci i v příštím roce, **MEFANET 2008**. Přitom zazněly tyto postřehy:

- doc. Dušek: má být zvoleno hlavní téma, a to buď obecnější (např. „e-learning“) nebo konkrétnější např. „ICT výuka v kardiologii / v hematologii apod.“; opinion leaderei v dané oblasti si tak budou moci vzájemně vyměnit své zkušenosti a názory
- RNDr. Čestmír Štuka (1. LF UK) souhlasí, letošní konference byla zaměřena spíše technologicky a fakticky pomíjela klinické aspekty
- MUDr. Lukáš Bolek, Ph.D. poznamenal, že internetové prezentace vážly; prezentátoři by chtěli ovládat počítač sami, aby byla přednáška interaktivnější
- internet nebyl všude dobře přístupný, v příštím ročníku dr. Štuka přislíbil, že sám dohlédne na zřízení přístupových bodů (bezdrátový internet – wifi)
- doc. Dušek nechal hlasovat, zda konference Mefanet bude kolovat nebo bude vždy na daném místě v daný čas (doc. Dušek se přiklání spíše k pevnému místu, např. vždy konec listopadu a vždy Voroněž, ponechat i spolupořádající firmu).
- příště bude potřeba zvolit přísnější podmínky pro zúčastněné firmy, některé firmy ze Slovenska nezaplátily nic a přitom měly svá loga na slidech přednášejících
- zazněl návrh na pořízení videonahrávek všech přednášek, aby nikomu nic neuniklo; příští rok se to zajistí z vlastních zdrojů, nikoli prostřednictvím komerčních subjektů
- návrh na vytištění všech slidů před konferencí byl zamítnut, někteří účastníci by to nestihli
- návrh na zachování některých úspěšných workshopů byl schválen

Další schůzka Koordinační rady byla ujednána na pondělí 12. května 2008 ve 13:00 v Praze na 1. LF UK. Náplní jednání bude zejména konference Mefanet 2008.

Seznam účastníků jednání včetně kontaktních e-mailů:

Mgr. Martina Antošová, Ph.D.	JLF UK (Martin)	antosova@jfmed.uniba.sk
MUDr. Tomáš Balhárek	JLF UK (Martin)	balharek@jfmed.uniba.sk
MUDr. Lukáš Bolek, Ph.D.	LFP UK (Plzeň)	bolek@dante.lfp.cuni.cz
Mgr. Marek Bužga	ZSF OU (Ostrava)	marek.buzga@osu.cz
doc. RNDr. Ladislav Dušek, Dr.	IBA, LF MU (Brno)	dusek@iba.muni.cz
Bc. Milan Dvořák	LFP UK (Plzeň)	dvorak2@dante.lfp.cuni.cz
MUDr. Jitka Feberová	2. LF UK (Praha)	jitka.feberova@ruk.cuni.cz
doc. RNDr. Soňa Fraňová, Ph.D.	JLF UK (Martin)	franova@jfmed.uniba.sk
Doc. Ing. Josef Hanuš	LFHK UK (H. Králové)	hanus@lfhk.cuni.cz
Mgr. Eva Chárová	IPVZ (Praha)	charova@ipvz.cz
MUDr. Jiří Kofránek, CSc.	1. LF UK (Praha)	kofranek@cesnet.cz
MUDr. Tomáš Kostrhun	3. LF UK (Praha)	tomas.kostrhun@lf3.cuni.cz
RNDr. Eugen Kvašňák, Ph.D.	3. LF UK (Praha)	eugen.kvasnak@lf3.cuni.cz
PhDr. Eva Lesenková	IPVZ (Praha)	lesenkova@ipvz.cz
Prof. MUDr. Vladimír Mihál, CSc.	LF UP (Olomouc)	mihalv@fnol.cz
Mgr. Petr Míka	LFP UK (Plzeň)	mika@dante.lfp.cuni.cz
MUDr. Juraj Mokry, Ph.D.	JLF UK (Martin)	mokry@jfmed.uniba.sk
Mgr. Martin Navrátil	LFP UK (Plzeň)	navratil@dante.lfp.cuni.cz
Tomáš Nikl	1. LF UK (Praha)	tnikl@lf1.cuni.cz
MUDr. Tomáš Nosek	LFHK UK (H. Králové)	tomasnosek@seznam.cz
Mgr. Jarmila Potomková	LF UP (Olomouc)	potomkov@tunw.upol.cz
MUDr. Olga Procházková	LFHK UK (H. Králové)	proch@lfhk.cuni.cz
Prof. MUDr. Aleš Ryska	LFHK UK (H. Králové)	ryskaale@gmail.com

Ing. Daniel Schwarz, Ph.D.	IBA, LF MU (Brno)	schwarz@iba.muni.cz
RNDr. Hana Sochorová, Ph.D.	ZSF OU (Ostrava)	hana.sochorova@osu.cz
MUDr. Pavel Svoboda	LFHK UK (H. Králové)	paul.freedom@centrum.cz
Ing. Zoltán Szabó, Ph.D.	KBI ČVUT (Kladno)	szabo@fbmi.cvut.cz
Mgr. Lenka Šnajdrová, Ph.D.	IBA MU (Brno)	snajdrova@iba.muni.cz
prof. MUDr. Stanislav Štípek, DrSc.	1. LF UK (Praha)	stipekst@lf1.cuni.cz
MUDr. Roman Štoudek	LF MU (Brno)	rstoudek@fnbrno.cz
RNDr. Čestmír Štuka	1. LF UK (Praha)	stuka@cesnet.cz
MUDr. Jitka Šviglerová, Ph.D.	LFP UK (Plzeň)	jitka.sviglerova@lfp.cuni.cz
MUDr. Martin Vejražka, Ph.D.	1. LF UK (Praha)	martin.vejrazka@lf1.cuni.cz
MUDr. Ing. Jan Vejvalka	2. LF UK (Praha)	jan.vejvalka@lfmotol.cuni.cz
Mgr. Jiří Záhora, Ph.D.	LFHK UK (H. Králové)	zahora@lfhk.cuni.cz

Společný Portál pro podporu multimediální výuky

V odborné části programu jednání Koordinační rady vystoupil Ing. Daniel Schwarz, Ph.D. (LF MU) se svým příspěvkem o projektu společného Portálu pro multimediální podporu výuky na lékařských fakultách. Zde jsou nejdůležitější body jeho vystoupení:

- jedná se o návrh univerzálního řešení pro webový portál podporující výuku lékařských oborů
- projekt byl zahájen v roce 2005, portál se vyvíjel celou tu dobu a nyní jej IBA může poskytnout i jiným fakultám; zájemci se mohou podívat např. na portál LF MU, který je již v plném provozu: <http://portal.med.muni.cz>. Portál je již v užívání také na 1.LF UK (<http://portal.lf1.cuni.cz>).
- jednotlivé portály mají na jednotlivých fakultách fungovat nezávisle, ale mohla by existovat společná brána, kde by mohli studenti zjistit, jestli potřebné výukové materiály nenajdou v rámci celého projektu Mefanet; např. student v Praze si na této bráně najde výukový materiál, o který má zájem, tento systém ho nasměruje do Brna, materiál může nebo nemusí být přístupný k prohlížení, podle nastavení přístupových práv - přes společnou bránu se tedy studenti budou moci dostat k výukovým materiálům jiných lékařských fakult
- pro lékařské fakulty zapojené v projektu Mefanet existují dva režimy přístupu k tomuto projektu společných portálů:
  - převzetí celého portálu včetně instalace (jak to již učinila 1. LF UK)
  - zavedení komunikačního rozhraní do vlastního, již existujícího portálu, na který jsou uživatelé (učitelé i studenti) zvyklí
- zásadní změny v druhé verzi portálu (obecně):
  - existují dvě jazykové mutace (nezávisle se umísťují anglické a české materiály do anglické a české mutace)
  - návaznost na konkrétní kurzy v rámci studijních oborů (při umístění výukového materiálu je vhodné jej asociovat s kurzem, který se na dané fakultě vyučuje)
  - instalován jednotný přehrávač videí (video-for-flash)
  - povědomí o příbuzných materiálech na dalších lékařských fakultách (díky centrální bráně, jak bylo zmíněno dříve)
- zásadní změny v druhé verzi portálu (pro autory, garanty):
  - příjemnější publikační rozhraní
  - rozsáhlejší popis metadaty
  - hodnotové kvalifikátory (slovníky MeSH – zatím ne)
  - nová uživatelská role pro garanty
  - vyšší úroveň parametrizace záznamu (výběry místo volných textových polí)
- další změny:
  - **nová mapa lékařských disciplín** – jediná direktiva, kterou bude potřeba mezi jednotlivými portály zachovat (záložky menu si mohou fakulty nadefinovat podle svých potřeb)
  - nyní umíme uživatele autentizovat na portálu pro potřeby lokálních wikibooks (bez nutnosti dalšího přihlašování)
- další vývoj:
  - rozjezd nových instancí na jednotlivých LF

- implementace klíčových slov MeSH
- komunikační rozhraní pro bránu Mefanet bude navrženo do konce roku 2007
- plánován vznik brány Mefanet (<http://portal.mefanet.cz>)

Příspěvek dr. Schwarze komentoval dr. Štuka následovně (neboť 1. LF UK už toto řešení implementovala):

- pro 1. LF UK je to užitečné úložiště a redakční systém
- noví zájemci by neměli podcenit úsilí vynaložené na provoz portálu, pravděpodobně to spolkně nejméně jednu pracovní sílu (někdo se o ten portál musí starat, autoři sami na to nebudou mít čas)
- užitečná je autentizace uživatelů – aplikace dokáže rozeznávat vlastní studenty, studenty z jiných fakult, úplně „cizí“ návštěvníky a podle toho jim (ne)poskytovat přístup

Dr. Schwarz potom zodpověděl dotazy technického rázu:

- portál je provozován na PHP, server Apache, MySQL
- pro navázání na lokální IS dané lékařské fakulty je potřeba připravit exporty kódů příslušných kurzů, seznamy lidí, kteří mohou do portálu vstupovat jako autoři, ... tyto seznamy se pak natáhnou do systému, aby mohli autoři článků vybírat ze seznamů a ne zadávat tyto údaje textově
- přístupové údaje dostane každý člověk, který se do Mefanetu registruje (nemusí tedy být z lékařské fakulty), ale přístupová práva mohou být nastavena různě
- IBA poskytne vše včetně kódu, ale jakmile začne někdo do kódu zasahovat, IBA už se zříká dalších úprav či rozšíření, pokud by byly potřeba; doc. Dušek v návaznosti na to navrhnul, aby se veškerý software vyvíjel centrálně, jinak se fakulty nikdy nesladí. Kdokoli bude mít nějakou kritiku systému, má ji posílat na dr. Schwarze.

Po ukončení prezentace dr. Schwarze zástupci několika lékařských fakult projevíli zájem o implementaci tohoto systému (zatím Plzeň, Hradec Králové, Martin). MUDr. Tomáš Balhárek (JLF UK Martin) se přihlásil, že ovládací prvky portálu sám přeloží z češtiny do slovenštiny.

Projekt Globus MEDICUS

Následovalo technické sdělení v podání Mgr. Kulhánka o projektu Globus MEDICUS jakožto gridovém řešení pro medicínské aplikace:

- tento projekt je gridovým řešením pro sdílení medicínských obrázků
- jedná se o sdílení obrazových medicínských informací, používá Service Oriented Architecture, DICOM, PACS
- podprojekt aliance Globus (mezinárodní společenství univerzit a výzkumných center)
- důležitou vlastností je anonymizace dat, účastníkům mohou být obrázky poskytovány v anonymizované formě, dostatečně autentizovaným účastníkům v původní formě (odkud lze identifikovat pacienta)
- pilotní uzel v síti CESNET: <http://medicus.cesnet.cz>
- CESNET je schopen nabídnout hardware i know-how k účelům sítě Mefanet